

Alþingi
Erindi nr. Þ 131/1758
komudagur 29.4.2005

UST

Umhverfisstofnun

Nefndasvið Alþingis
umhverfisnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

29. apríl 2005
Skjalanúmer: 54.0
Tilvísun: UST20041100089/KG

Frumvarp um breytingar á lögum um mat á umhverfisáhrifum og skipulags- og byggingarlögum, 235. mál

Vísað er til erindis umhverfisnefndar, dags. 15. nóvember sl., þar sem óskað var umsagnar Umhverfisstofnunar um frumvarp til laga um mat á umhverfisáhrifum og skipulags- og byggingarlög, 235. mál. Jafnframt vísast til fundar fulltrúa Umhverfisstofnunar hjá umhverfisnefnd þann 28. apríl sl.

Umhverfisstofnun telur að frumvarpið leiði mál um margt til betri vegar, einkum hvað varðar verksvið stofnana, samskipti Skipulagsstofnunar og leyfisveitenda og leið kæruférlis. Um leið telur stofnunin að ýmislegt þurfi að varast á þessari leið og að skoða þurfi sérstaklega áhrif frumvarpanna á aðkomu almennings, auknar kröfur á sveitafélög, samskipti mismunandi stofnana og leyfisveitenda og skilvirkni kæruférlis.

Umhverfisstofnun vísar til athugasemda sem stofnunin gerði við fyrri frumvörp um sama efni á 130. löggjafarþingi þar sem lagðar voru fram tillögur um margvíslegar úrbætur í því skyni að skýra frekar stöðu mála, gera löggin gagnsærri og samfelldari í notkun og túlkun. Mörg þeirra atriða hafa verið tekin upp í þeirri útgáfu frumvarpsins sem nú er til umfjöllunar. Umhverfisstofnun telur þó þörf á að leggja sérstaklega áherslu á eftirfarandi atriði:

Almannaréttur

Með íslenskum lögum hafa almenningi verið tryggð umtalsverð réttindi til farar og dvalar á landi í einkaeigu. Þessi réttur er enn frekar styrktur á ákveðnum svæðum, s.s. í þjóðgördum og flestum friðlýstum svæðum. Slík svæði hafa verið tekin til almennra nota, í samræmi við lagaákvæði sem um þau gilda. Umhverfisstofnun telur margt mæla með því að á þeim svæðum teljist almenningur hafa sérstaka lögvarða hagsmuni.

Staða sveitarfélaga

Umhverfisstofnun ítrekar áður framkomnar áhyggjur um að óvíst sé að minni sveitarfélög hafi bolmagn til þess að uppfylla þær skyldur sem frumvarpið leggur þeim á herðar. Stofnunin telur a.m.k. ljóst að sveitarstjórnir og aðrir leyfisveitendur muni þurfa að leggja í mikla vinnu/kostnað við að gefa út framkvæmdaleyfi og rökstyðja ákvarðanir sína ef þær fylgja ekki álit Skipulagsstofnunar. Ekki verður heldur litið fram hjá því að hætta er á að þrýstingur vegna uppbyggingar í sveitarfélaginu kunni að hafi áhrif á kröfur um mótvægisáðgerðir og varúð við framkvæmdir. Jafnframt telur Umhverfisstofnun vafamál hvort sum sveitarfélög hafi í alla staði burði til að standa að eftirliti með framkvæmdum eins og frumvarpið gerir ráð fyrir.

Námur

Umhverfisstofnun bendir á að óheft efnistaka og illa frágengin efnistökusvæði eru mikið vandamál í íslenskri náttúru. Ríkjandi ástand í efnistökuárum á rætur sínar að rekja til séríslenskra aðstæðna, þar sem fámenni, dreifbýli og auðvelt aðgengi að hæfu efni auðveldar efnistöku og gerir eftirlit og umsjón erfiðari. Sambærilegar aðstæður finnast ekki annars staðar og skýrir það hvers vegna sambærilegt ákvæði er ekki að finna í ESB tilskipunum eða á hinum Norðurlöndunum.

Stjórnvöld hafa undanfarið reynt ýmislegt til þess að stemma stigu við því ástandi sem nú ríkir. Í því sambandi má nefna hertar kröfur í VI. kafla náttúruverndarlaga og að hluta til frumvarp til breytingar á sömu lögum sem nú eru til afgreiðslu á Alþingi. Breyting á ákvæðum frá því frumvarp til laga um mat á umhverfisáhrifum frá 130. þingi er til bóta en að mati Umhverfisstofnunar er ekki nóg að gert. Með ákvæðum í b-lið 18. og 19 gr. frumvarpsins er framkvæmdaraðilum gert auðvelt fyrir að haga efnistöku þannig að hún falli utan laga um mat á umhverfisáhrifum. Bendir Umhverfisstofnun m.a. á að erfitt er að skilgreina hugtök eins og „sama svæði“ og „sama framkvæmd“ svo dæmi séu nefnd.

Umhverfisstofnun bendir á að með þeim breytingum sem lagðar eru til í 19. gr. frumvarpsins er efnistaka á verndarsvæðum ekki lengur tilkynningarskyld, líkt og nú er kveðið á um í a-lið 2. tl. 2. viðauka núgildandi laga. Telur stofnunin augljóst að þar sé um villu að ræða og leggur til að úr því verði bætt.

Umhverfisstofnun vísar einnig til umsagnar stofnunarinnar um frumvarp til breytinga á náttúruverndarlögum, 184. mál.

Beðist er velvirðingar á þeim drætti sem varð á umsögn stofnunarinnar.

Virðingarfyllst,

Davíð Egilson
forstjóri

Sigurbjörg Gísladóttir
forstöðumaður